

Handläggare: Christina Höglom
Telefon: 08 508 25 606

Till
Socialnämnden

Vikten av att ta fram kunskapsbaserade analyser av gruppen unga vuxna och en strategi för arbetet framåt

Svar på skrivelse från Jackie Nylander (v)
(1 bilaga)

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen åberopar detta tjänstutlåtande som svar på skrivelsen

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Tina Heinsoo
T.f. Avdelningschef

Sammanfattning

I en skrivelse från Jackie Nylander (v) föreslås att socialförvaltningen får i uppdrag att ta fram en kunskapsbaserad analys av gruppen unga vuxna och en strategi för detta arbete. Utgångspunkten är att det enligt socialstyrelsens redovisning av öppna lämförelser inom missbruk-/beroende är få kommuner och stadsdelsförvaltningar som har gjort en sådan analys. Vidare påpekas att resultatet av drogvaneundersökningar pekar på att narkotikaanvändningen ökar bland unga i

Stockholms stad. Förvaltningen anser att det är viktigt att skaffa sig kunskap om de ungas livssituation för att kunna erbjuda lämpliga insatser. I ärendet redovisas det pågående utvecklingsarbete som bedrivs inom Stockholms stad inom ANDT-strategin och det särskilda Trestadssamarbetet kring cannabis, samt hänvisas till ett antal rapporter och utredningar som berör målgruppen unga vuxna.

Sammanfattningsvis anser förvaltningen att det omfattande arbete som pågår i staden bidrar till en ökad kunskap om målgruppens situation och behov. Det drogförebyggande arbetet och de tidiga insatserna riktade till målgruppen utvecklas inom ramen för ANDT- strategin och Trestadssamarbetet. Det är samtidigt angeläget att ställa samman befintliga uppgifter från olika utredningar och rapporter för att få en bredare kunskap om gruppen när det gäller missbruk, psykisk ohälsa, arbetsmarknad, hemlöshet m.m. Målsättningen är också att uppföljningen av socialtjänstens insatser till målgruppen ska utvecklas med hjälp av de nya indikatorer som tagits fram.

Bakgrund

Från och med hösten 2009 samverkar Sveriges kommuner och landsting (SKL) och Socialstyrelsen om Öppna jämförelser inom socialtjänstens olika verksamhetsområden. Syftet med jämförelserna är att bidra till att utveckla och förbättra kvalitet och effektivitet i socialtjänstens verksamheter. I april 2012 presenterade socialstyrelsen ”Öppna jämförelser inom missbruks- och beroendevården”. Där presenterades uppgifter om missbruks- och beroendevården i landets kommuner och stadsdelar i de tre storstäderna, i beroendeenheter som drivs gemensamt av kommuner och landsting samt i landsting/regioner. Uppgifterna har inhämtats med hjälp av en webbaserad enkät innehållande ett antal frågor som handlar om förutsättningar för god kvalitet i verksamheten utifrån områdena helhetssyn och samordning, självbestämmande och integritet, kunskapsbaserad, tillgänglig samt trygg och säker.

Ärendet

I en skrivelse från Jackie Nylander (v) anges att det enligt socialstyrelsens redovisning av öppna jämförelser inom missbruk-/beroende är få kommuner, Stockholms stad inberäknad, som har gjort en kunskapsbaserad analys av gruppen unga vuxna. I Stockholm är det endast fyra stadsdelsnämnder som uppger att de gjort en sådan analys. I skrivelsen framhålls att resultatet av drogvaneundersökningar pekar på att narkotikaanvändningen ökar bland unga i Stockholms stad. Därför föreslås att socialförvaltningen får i uppdrag att ta fram en kunskapsbaserad analys av gruppen unga vuxna och en strategi för arbetet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Unga vuxna är en prioriterad grupp inom stadens missbruks- och beroendevård och förvaltningen anser att det är viktigt att skaffa sig kunskap om de ungas livssituation för att kunna erbjuda lämpliga insatser utifrån gemensamma och individuella behov. Det är också angeläget att ta tillvara resultaten från de drogvanundersökningar som genomförs vartannat år i åk 9 och gymnasiet åk 2. Dessa undersökningar vänder sig till en yngre åldersgrupp än unga vuxna (18-25 år), vilket innebär att gruppernas behov skiljer sig åt. Detta påverkar i sin tur vilka arbetsmetoder som kan och bör användas.

I skrivelsen påpekas att det enligt Socialstyrelsens Öppna jämförelser saknas kunskapsbaserade analyser av gruppen unga vuxna såväl i Stockholms stad som i övriga landet. Förvaltningen bedömer att det är svårt att dra några faktiska slutsatser utifrån de öppna jämförelserna och att frågorna som ställs i den enkät som ligger till grund för socialstyrelsens sammanställning ger stort utrymme för tolkningar. I enkäten saknas t.ex. definition av vad som avses med begreppet kunskapsbaserad analys. För Stockholms stads del är det bl.a. oklart om vissa frågor ska besvaras utifrån vad som gäller för den egna stadsdelsförvaltningen eller vad som gäller för staden som helhet. Vid samtal med Socialstyrelsen framkommer att de är medvetna om att frågorna kan tolkas på olika sätt. Enkäten om öppna jämförelser har besvarats av samtliga stadsdelsförvaltningar utom Rinkeby- Kista och Älvsjö. Socialförvaltningens enhet för hemlösa ingår inte bland de tillfrågade verksamheterna.

Den av socialstyrelsens frågeställningar som innehåller begreppet kunskapsbaserad analys lyder: ”Har ni, i syfte att få ett underlag för verksamhetsutveckling, analyserat gruppen unga vuxna 18 – 26 år som har blivit återaktualiserade i missbruks- och beroendevården inom 12 månader efter avslutad insats?” På denna fråga har endast tre stadsdelsförvaltningar, Södermalm, Bromma och Hässelby-Vällingby, svarat ja. Däremot uppger samtliga förvaltningar utom Norrmalm att de gjort en inventering av aktuella klienter under den senaste 24-månadersperioden och samtliga utom Farsta att de systematiskt följer upp resultat på individnivå med hjälp av systematiskt bedömningsinstrument (ASI). Spånga- Tensta, Södermalm, Kungsholmen, Hässelby- Vällingby och Bromma uppger att man på ledningsnivå har en strategi för arbete med unga vuxna med missbruks-/ beroendeproblematik.

När det gäller organiseringen av arbetet har t.ex. Södermalm, Hässelby- Vällingby, Rinkeby- Kista, Bromma och Spånga- Tensta stadsdelsförvaltningar antingen unga vuxna- enheter eller särskilda handläggare inom vuxen-/missbruksenheterna som arbetar med målgruppen 18-25 år.

Stadsövergripande kartläggningar/projekt

Målgruppen unga vuxna har under det senaste året uppmärksammats i ett antal utredningar och rapporter som tagits fram i Stockholms stad. I januari 2012 redovisade socialförvaltningen en stadsövergripande kartläggning av genderperspektivet inom stadens missbrukarvård med fokus på unga, framförallt kvinnor. Kartläggningen bygger dels på registerdata, dels på intervjuer med samtliga vuxen/missbruksenheter vid stadsdelsförvaltningarna och socialförvaltningens enhet för hemlösa. En kartläggning utifrån ASI-data har tagits fram där jämförelser gjorts av förhållanden för unga vuxna respektive äldre med missbruksproblematik som varit aktuella inom stadens missbrukarvård och genomfört en ASI- intervju under perioden 2007- 2011. Projektet Unga i hemlöshet, lämnade slutrapport till socialnämnden i januari 2012.

Indikatorer

I stadens budget för 2012 finns nya indikatorer för individ och familjeomsorgen (IoF) som avser dels andel vuxna dels andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom IoF och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats inom IoF. En annan indikator avser andel ungdomar som i Stockholmsenkäten uppger att de inte använder narkotika (IoF). Detta innebär att det fortsättningsvis kommer att vara möjligt att följa upp gruppen unga vuxna på det sätt som socialstyrelsen efterfrågar.

Pågående utvecklingsarbete

Med stöd från socialdepartementet inom ramen för den nationella ANDT- strategin (Alkohol, Narkotika, Doping och Tobak) deltar Stockholms stad i ett särskilt trestadssamarbete med Malmö och Göteborg. Arbetet som pågår 2012-2014 inriktas på att stärka och utveckla det drogförebyggande arbetet och minska användningen av cannabis bland unga 15-25 år. Cannabis är den i särklass vanligast förekommande drogen efter alkohol. Arbetet bedrivs på tre olika nivåer; förebyggande arbete, tidiga insatser och vård- och behandling och där varje stad har huvudansvar för ett av dessa områden. Stockholms stad har huvudansvaret för området tidiga insatser. Ett flertal projekt pågår varav några redovisas nedan. Under våren 2012 har ett stort antal fokusgruppsintervjuer genomförts med unga i åk 9 och gymnasiets åk 2 i syfte att få aktuell kunskap om ungdomars inställning till cannabis. Enkäter har skickats till olika yrkeskategorier som möter ungdomar

för att ta reda på vilka kunskapsbehov de har för att kunna utveckla sitt arbete. Utbildning om cannabis har genomförts för ett 80-tal fritidsledare som arbetar inom Stockholms stads verksamheter eller på uppdrag av staden. Utbildningar kommer även att genomföras för föräldrar, skolpersonal, poliser m.fl.

MUMIN (Maria Ungdom Motiverande Intervention) är ett samverkansprojekt mellan polisen samt socialtjänst och landsting vid Maria Ungdom som syftar till att ge ungdomar och deras familjer snabb tillgång till adekvat vård och behandling i samband med polisinslag p.g.a. narkotikarelaterad brottslighet.

Maria Ungdom deltar tillsammans med Malmö och Göteborg i ett projekt där man med hjälp av Ung- DOK¹ ska utveckla och följa upp ett antal indikatorer i syfte att se utvecklingen bland ungdomar som påbörjar behandling för missbruksproblem, samt skapa en modell för uppföljning av resultat. Projektet ska också identifiera och kartlägga målgrupper med olika hjälpbehov för att kunna utveckla och erbjuda lämpliga metoder.

Staden har möjlighet att erbjuda haschavvänjningsprogrammet HAP till unga vuxna och äldre som missbrukar cannabis. Detta görs vid Maria Ungdom och vid flera stadsdelsförvaltningar. Inom ramen för SKL:s satsning ”Kunskap till praktik” har staden utbildat tre socialsekreterare som kan genomföra utbildning i HAP. De har i sin tur utbildat 25-30 socialsekreterare vid stadsdelsförvaltningarnas vuxen-/missbruksenheter som kan ge sådan behandling inom den egna öppenvården. Fler socialsekreterare kommer att utbildas i denna metod under hösten.

Sammanfattningsvis anser förvaltningen att det omfattande arbete som pågår i staden bidrar till en ökad kunskap om målgruppens situation och behov. Det drogförebyggande arbetet och de tidiga insatserna riktade till unga utvecklas inom ramen för ANDT- strategin och Trestadssamarbetet. Det är samtidigt angeläget att ställa samman befintliga uppgifter från olika utredningar och rapporter för att få en bredare kunskap om gruppen när det gäller missbruk, psykisk ohälsa, arbetsmarknad, hemlöshet m.m. Målsättningen är också att uppföljningen av socialtjänstens insatser till målgruppen ska utvecklas med hjälp av de nya indikatorer som tagits fram.

¹ Ung- DOK är ett systematiskt kartlägnings-, bedömnings- och uppföljningsinstrument som är särskilt inriktat på unga.

Bilagor

1. Skrivelse om vikten av att ta fram kunskapsbaserade analyser av gruppen unga vuxna och en strategi för arbetet framåt.